

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра теорії держави та права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ СУЧАСНОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 11.07.2025 №11

СХВАЛЕНО

Вченою радою
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Протокол від 19.06.2025 №11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

Володимир КИЯН

Розглянуто на засіданні кафедри теорії держави та права Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти протокол від 12.06.2025 №20

Теорія сучасного конституціоналізму. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2025 рік. 20 с.

РОЗРОБНИКИ:

1. Доцент кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук
Чепік-Трегубенко Ольга Сергіївна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. В.о. завідувача кафедри конституційного адміністративного та трудового права Національного університету «Запорізька політехніка», доктор юридичних наук, професор Максакова Руслана Миколаївна;
2. Суддя Дніпропетровського окружного адміністративного суду, кандидат юридичних наук, доцент Ніколайчук Світлана Василівна.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**
(додаток 1.1 до Робочої програми навчальної дисципліни)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальна кількість годин	120	120
Рік підготовки	1	1
Семестр	2	1, 2
Лекції	8	10
Семінарські	8	6
Практичні	12	4
Самостійна робота	88	100
Індивідуальні завдання (курсова робота)	-	-
Підсумковий семестровий контроль	залік	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія сучасного конституціоналізму» є поглиблення теоретичних знань про сукупність ідей та уявлень про роль конституції у суспільстві та відповідне їх втілення у політико-правових відносинах, роль конституціоналізму як механізму взаємодії суспільства і держави, а також про основні правові позиції Конституційного Суду України у сфері забезпечення прав людини, вдосконалення практичних навичок захисту конституційних прав людини у звичайних умовах професійної діяльності та в особливий період.

Очікувані результати навчання:

розуміти особливості застосування правових позицій Конституційного Суду України у звичайних умовах професійної діяльності та в особливий період; посилення навичок аргументації у правотлумачному та правозастосовному процесі, враховуючи положення Конституції України та правових позицій Конституційного Суду України.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК3 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7 – Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9 – Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні компетентності:

СК1 – Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК3 – Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК5 – Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК17 – Здатність застосовувати норми матеріального та процесуального права в звичайних умовах професійної діяльності та в особливий період.

Пререквізити: «Теорія держави і права», «Конституційне право».

Постреквізити: «Актуальні проблеми теорії і практики правозастосування».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

РН2 – Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

РН10 – Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

РН12 – Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

РН13 – Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН19 – Вміти застосовувати норми матеріального та процесуального права в звичайних умовах професійної діяльності та в особливий період.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Теоретичні аспекти конституціоналізму. Ідея обмеженого правління як політико-правова доктрина. Зародження перших конституцій. Формування й розвиток американського конституціоналізму та його характерні риси. Європейський конституціоналізм, його особливості. Поняття та система сучасного конституціоналізму. Принципи конституційного статусу особи. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.

ТЕМА 2. ЗМІСТ ОСОБИСТИХ (ГРОМАДЯНСЬКИХ) ПРАВ ЛЮДИНИ

Зміст, обсяг захисту та критерії обмеження права на свободу думки й слова, права на доступ до публічної інформації, права на захист персональних даних, свободи совісті та свободи пересування. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.

ТЕМА 3. ПОЛІТИЧНІ ПРАВА ГРОМАДЯН У СИСТЕМІ СУЧАСНОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ

Політичні права та участь громадян у вирішенні питань суспільного значення. Свобода мирних зібрань, свобода об'єднань: обсяг захисту та критерії обмеження. Рівність доступу громадян до публічної служби. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.

ТЕМА 4. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ

Поняття та види гарантій прав людини. Зміст конституційних гарантій прав і свобод людини. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.

ТЕМА 5. ОБМЕЖЕННЯ У ЗДІЙСНЕННІ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Конституційні обмеження у здійсненні конституційних прав та свобод людини в Україні. Допустимі критерії обмеження прав людини: значення принципу пропорційності. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.

ТЕМА 6. МІСЦЕ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СКАРГИ В МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Конституційна скарга у механізмі захисту прав людини в Україні. Порядок звернення із конституційною скаргою до Конституційного Суду України. Особливості провадження у справах за конституційними скаргами в Конституційному Суді України.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Теоретичні аспекти конституціоналізму. конституційно-правовий статус людини і громадянина	1. Теоретичні аспекти конституціоналізму. 2. Ідея обмеженого правління як політико-правова доктрина. 3. Формування й розвиток американського конституціоналізму та його характерні риси. 4. Європейський конституціоналізм, його особливості. 5. Принципи конституційного статусу особи.	2
Тема № 3. Політичні права громадян у системі сучасного конституціоналізму	1. Політичні права та участь громадян у вирішенні питань суспільного значення. 2. Свобода мирних зібрань, свобода об'єднань: обсяг захисту та критерії обмеження. 3. Рівність доступу громадян до публічної служби. 4. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.	2
Тема № 5. Обмеження у здійсненні конституційних прав та свобод людини в Україні	1. Конституційні обмеження у здійсненні конституційних прав та свобод людини в Україні. 2. Допустимі критерії обмеження прав людини: значення принципу пропорційності. 3. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.	2
Тема № 6. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні	1. Конституційна скарга у механізмі захисту прав людини в Україні. 2. Порядок звернення із конституційною скаргою до Конституційного Суду України. 3. Особливості провадження у справах за конституційними скаргами в Конституційному Суді України.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Теоретичні аспекти конституціоналізму. конституційно-правовий статус людини і громадянина	2

Тема № 2. Зміст особистих (громадянських) прав людини	2
Тема № 3. Політичні права громадян у системі сучасного конституціоналізму	2
Тема № 4. Конституційні гарантії прав людини	2

Теми практичних занять

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Тема № 2. Зміст особистих (громадянських) прав людини	2
Тема № 3. Політичні права громадян у системі сучасного конституціоналізму	2
Тема № 5. Обмеження у здійсненні конституційних прав та свобод людини в Україні	4
Тема № 6. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні	4

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Теоретичні аспекти конституціоналізму. конституційно-правовий статус людини і громадянина	16
Тема № 2. Зміст особистих (громадянських) прав людини	16
Тема № 3. Політичні права громадян у системі сучасного конституціоналізму	14
Тема № 4. Конституційні гарантії прав людини	14
Тема № 5. Обмеження у здійсненні конституційних прав та свобод людини в Україні	14
Тема № 6. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні	14

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Теоретичні аспекти конституціоналізму. конституційно-правовий статус людини і громадянина	1. Теоретичні аспекти конституціоналізму. 2. Ідея обмеженого правління як політико-правова доктрина. 3. Формування й розвиток американського конституціоналізму та його характерні риси. 4. Європейський конституціоналізм, його особливості. 5. Принципи конституційного статусу особи.	2
Тема № 3. Політичні права громадян у системі сучасного конституціоналізму	1. Політичні права та участь громадян у вирішенні питань суспільного значення. 2. Свобода мирних зібрань, свобода об'єднань: обсяг захисту та критерії обмеження. 3. Рівність доступу громадян до публічної служби. 4. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.	2
Тема № 5. Обмеження у здійсненні	1. Конституційні обмеження у здійсненні конституційних прав та свобод людини в Україні.	2

конституційних прав та свобод людини в Україні	2. Допустимі критерії обмеження прав людини: значення принципу пропорційності. 3. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.	
Тема № 6. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні	1. Конституційна скарга у механізмі захисту прав людини в Україні. 2. Порядок звернення із конституційною скаргою до Конституційного Суду України. 3. Особливості провадження у справах за конституційними скаргами в Конституційному Суді України.	4

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 2. Зміст особистих (громадянських) прав людини	2
Тема № 3. Політичні права громадян у системі сучасного конституціоналізму	2
Тема № 4. Конституційні гарантії прав людини	2

Теми практичних занять

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Тема № 5. Обмеження у здійсненні конституційних прав та свобод людини в Україні	2
Тема № 6. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Теоретичні аспекти конституціоналізму. конституційно-правовий статус людини і громадянина	20
Тема № 2. Зміст особистих (громадянських) прав людини	20
Тема № 3. Політичні права громадян у системі сучасного конституціоналізму	20
Тема № 4. Конституційні гарантії прав людини	20
Тема № 5. Обмеження у здійсненні конституційних прав та свобод людини в Україні	10
Тема № 6. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні	10

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Основні етапи розвитку конституційного процесу в Україні.
2. Конституція Пилипа Орлика 1710 року та Конституція України 1996 року: порівняльно-правовий аналіз.
3. Зміст сучасної конституційної реформи в Україні: концептуальні засади.

4. Конституційно-правове забезпечення політичної реформи в Україні. Удосконалення конституційно-правового статусу суб'єктів політичної системи України.

5. Джерела (форми) конституційного права України: поняття та види.

6. Поняття, ознаки та сутність Конституції України.

7. Конституція та держава: їх співвідношення.

8. Функції Конституції України та її характеристика.

9. Класифікація конституцій: мета та критерії класифікації.

10. Об'єкти конституційного регулювання. Дія Конституції України.

11. Форма та структура Конституції України.

12. Чинники ефективності дії Конституції України. Спеціально-юридичні чинники.

13. Порядок внесення змін до Конституції України (Розділ XIII Конституції України). Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 158 та статті 159 Конституції України.

14. Поняття, структура, особливості, ознаки конституційного ладу України.

15. Демократична, правова, світська держава – конституційно-правова характеристика.

16. Система гарантій конституційного ладу України: поняття та види гарантій.

17. Поняття, принципи, ознаки державного ладу України.

18. Система органів державної влади в Україні.

19. Поняття, ознаки, принципи суспільного ладу України.

20. Структура суспільного ладу України: поняття та загальна характеристика.

21. Політична система України: поняття та характеристика елементів.

22. Економічна система та соціальна система України: конституційно-правові засади.

23. Духовно-культурна система України: конституційно-правові засади.

24. Система гарантій конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні.

25. Конституційно-правові засади статусу іноземних громадян, осіб без громадянства та біженців в Україні.

26. Роль міжнародних актів в регулюванні конституційних прав, свобод та обов'язків в Україні.

27. Громадянство України: законодавство, міжнародні акти, зміст права на громадянство, документи, які підтверджують громадянство України. Принципи набуття громадянства України. Територія держави. Умови прийняття до громадянства України (порядок розгляду заяв громадян з питань громадянства України).

28. Втрата громадянства України. Зміна громадянства України.

29. Необмеженість конституційних прав і свобод людини і громадянина.

30. Право приватної власності: конституційно-правовий аспект.

31. Статус мови в Україні.
32. Право громадян на звернення (Закон України «Про звернення громадян»).
33. Право на правову допомогу (Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»).
34. Право на звернення до міжнародних установ (Закон України «Про ратифікацію конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції»).
35. Право на повагу до гідності, невтручання в особисте і сімейне життя, таємницю листування, недоторканість життя (ст. 163 КК України, ст. 126 КК України, ст.ст. 289, 297, 301, 306 ЦК України).
36. Поняття, ознаки та принципи виборів в Україні.
37. Класифікація виборів в Україні.
38. Виборча система в Україні.
39. Виборчий процес в Україні: конституційно-правова характеристика.
40. Законодавче закріплення референдумів в Україні: поняття, принципи, види. Передумови виникнення референдумів.
41. Референдний процес. Предмет всеукраїнського референдуму, учасники та їх конституційно-правовий статус. Відповідальність за порушення порядку проведення референдуму.
42. Ідея парламентаризму та її реалізація в Україні.
43. Основні напрями парламентської реформи в контексті внесення змін до Конституції України.
44. Поняття, соціальна функція та значення судової влади.
45. Конституційні принципи правосуддя.
46. Статус суддів на законодавчому рівні. Гарантії незалежності суддів.
47. Порядок призначення та обрання суддів. Підстави, за яких припиняються повноваження суддів.
48. Система судової влади в Україні.
49. Правові засади діяльності органів суддівського самоврядування в Україні.
50. Вища рада правосуддя: порядок формування, склад, основні функції, повноваження.
51. Порядок формування Конституційного Суду України, його чисельний склад, структура, вимоги до суддів.
52. Статус суддів Конституційного Суду України та гарантії їх діяльності.
53. Законодавчі засади організації та діяльності Конституційного Суду України: функції та повноваження. Регламент Конституційного Суду України від 22 лютого 2018 року.
54. Конституційне провадження. Форми звернення до Конституційного Суду України.
55. Акти Конституційного Суду України: характерні риси та проблеми реалізації.
56. Національна безпека України: поняття та сутність.
57. Принципи національної безпеки України.

58. Об'єкти національної безпеки: поняття та види.
59. Суб'єкти національної безпеки: поняття та види.
60. Система забезпечення національної безпеки України.
61. Гарантування прав, свобод та обов'язків громадян України при забезпеченні національної безпеки.
62. Система національної безпеки України: поняття та характеристика елементів.
63. Політична безпека України: поняття, нормативно-правова регламентація, зміст.
64. Економічна безпека України: поняття, сутність та нормативно-правова регламентація.
65. Воєнна безпека України. Організація оборони України. Воєнна політика.
66. Теоретичні аспекти воєнної доктрини України.
67. Конституційно-правовий статус Збройних Сил України.
68. Екологічна безпека України як складова національної безпеки України.
69. Інформаційна безпека України: конституційно-правові засади.
70. Демографічна безпека України: поняття, юридичний зміст та нормативно-правова регламентація.
71. Міжнародна безпека України.
72. Міжнародні відносини України в контексті національної безпеки. Місце України в геополітичному просторі Європи.
73. Правова безпека України: конституційний аспект.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Для навчальної дисципліни «Теорія сучасного конституціоналізму» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: залік, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Підсумковий семестровий контроль успішності проводиться у формі заліку з відповідної освітньої компоненти або його окремої завершеної частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, і у строки, встановлені навчальним планом та розкладом.

Підсумковий семестровий контроль буде сформовано з 30-ти білетів за єдиним принципом: кожен білет містить два теоретичних питання. Максимальний час для підготовки до заліку дається – 30 хвилин. Кожне питання екзаменатором оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль не більше 50 балів.

У разі настання обставин непереборної сили (форсмажорних обставин) контрольні заходи можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання. Системою буде обрано по 50 тестових питань з

дисципліни, кожне з яких оцінено у 1 бал. Відведений час для проходження тесту – 100 хвилин. Максимально можливий результат особи, яка складає підсумковий семестровий контроль за відповіді на тестові запитання може скласти 50 балів. Відповідь на кожне з запитань оцінюється в 0 або 1 тестових балів: якщо вказано правильну відповідь – 1 бал; неправильну відповідь – 0 балів.

При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у сховище до сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін підсумкового контролю.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

**Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти
(денна та заочна форми навчання)**

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.

4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками.
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти відсутній на занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

Максимум 10 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 4 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 10 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	5-8 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 10 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 8 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів

Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної;

			при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34		Ф	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни: схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проектор.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)

Основні нормативні акти:

- Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- акти міжнародного права:
 1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Стор. 89. Ст. 3103.
 2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Голос України*. 2001. № 3.
 3. Європейська Конвенція про громадянство. Міжнародний договір від 7 листопада 1997 року. *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. С. 69-77.
 4. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 року. *Офіційний вісник України*. 2006. № 50. Ст. 3381.
 5. Конвенція про статус апатридів від 28 вересня 1954 року. (Витяг). *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. С. 131-139.
 6. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
 7. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких,

що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text

8. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1995 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text

9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

10. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text

11. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями: Правила ООН від 30 серпня 1955 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_212#Text

12. Регламент Європейського суду з прав людини : прийнятий РЄ 01 листопада 2003 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067#Text

- закони:

1. Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.

2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. Додаток до № 51. Ст.1122.

4. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.

5. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.

6. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99.

7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.

8. Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр*. 2016. № 134.

Підручники:

1. Антонович М. М. Міжнародне публічне право : підруч. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 515 с.

2. Мицик В. В., Буроменський М. В., Буткевич О. В. Міжнародне публічне право: підручник / під. ред. В. В. Мицика. Харків : Право. Т. 1. Основи теорії, 2019. 416 с.

3. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародне право прав людини : підруч. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 563 с.

4. Головін А. С. Права людини: інтерпретаційна діяльність Конституційного Суду України: підруч. 2-е вид, допов. та перероб. Київ: Логос,

2017. 398 с.

5. Конституційне право: підруч. / [О. С. Бакумов та ін.]; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2019. 483 с.

6. Конституційне право зарубіжних країн: підруч. / [І. О. Бондаренко та ін.]; за заг. ред. Н. В. Мішиної, В. О. Міхальова]. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 641 с.

7. Конституційне право України: підруч. / [Алмаші І. М. та ін.; уклад. В. В. Берч]. 10-те (ювіл.) вид., перероб. та допов. Ужгород: Рік-У, 2020. 500 с.

8. Конституційне право України: підруч. 8-е вид. перероб. та допов. Ужгород: Гельветика, 2018. 410 с.

9. Конституційне право України: підруч. / [Т. М. Слінько та ін.]. Харків: Право, 2020. 590 с.

10. Федоренко В. Л. Конституційне право України: підруч. Київ: Ліра-К, 2016. 615 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Буняк В.С. Європейська конвенція з прав людини та кримінальне право. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 156 с.

2. Горпинюк О. П. Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях в Україні : навч.-метод. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 223 с.

3. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності : навч. посіб. / кол. авт. ; за ред. В. О. Боняк. 2-ге вид. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2018. 234 с.

4. Збірник законодавства та практики Європейського суду з прав людини : практ. посіб. для суддів / упоряд. : В. Я. Погребняк та ін. Харків : Право, 2018. 396 с.

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посіб. / за заг. ред. І. В. Яковюка. 2-ге вид., випр. Харків : Право, 2020. 124 с.

6. Кучук А. М., Мінченко О. В., Орлова О. О. Практика Європейського суду з прав людини : в 2-х ч. : навч.-метод. посіб. Дніпро : Середняк Т. К., 2021. Ч. 1. 124 с.

7. Манукян В. І. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія, принципи, практика. Київ : Норма права, 2023. 596 с.

8. Мельниченко Б. Б., Цебенко С. Б. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Львів : БОНА, 2023. 208 с.

9. Міжнародні стандарти прав людини. Журналістика / за заг. ред. В. Ю. Лутковської. Київ : Український інститут з прав людини, 2019. 145 с.

10. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. / [О. Барабаш та ін., за ред. О. Онишко]. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 539 с.

11. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародне судочинство : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 322 с.

12. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В., Щербина Є. М. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 259 с.
13. Опольська Н. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Вінниця : Твори, 2021. 407 с.
14. Сенаторова О. В. Права людини і збройні конфлікти : навч. посіб. Київ : ФОП Голембовська О.О., 2018. 208 с.
15. Талдикін О. В. Теорія влади. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посіб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 164 с.
16. Права людини, жінок та дівчат з інвалідністю. Короткий посібник з питань інтерсекційного підходу до виконання Конвенцій CEDAW та CRPD в Україні. Київ : [б.в.], 2019. 64 с. URL: <https://hromady.org/wp-content/uploads/2019/10/5.pdf>

Монографії та інші наукові видання:

1. Chepik-Trehubenko O., Nalyvaiko L. Application of the principle of the rule of law international and national courts. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2022. № 4. (48). P. 413-419.
2. Leheza Y., Nalyvaiko L., Sachko O., Shcherbyna V., Chepik-Trehubenko O. Principles of law: Methodological approaches to understanding in the context of modern globalization transformations. *Ius Humani. Law Journal*. 2022. 11 (2). P. 55-79.
3. Orlova O. O., Alforova T. M., Lezhnieva T. M., Chernopiatov S. V., Kyrychenko O. V. Euthanasia: National and International Experience (Based on the European Court of Human Rights Practice Materials). *Journal of Forensic Science and Medicine*. 2023. January-March, Vol. 9, Iss. 1. P. 33-37.
4. Panov I., Petrosyan K., Dobroboh L., Chernobuk V., Rashed Y. Digitalization of the social services system in the context of government decentralization: legal regulation and areas of improvement. *Khazanah Hukum*. 2023. Vol. 5. № 3. P. 231-239.
5. Tavolzhanskyi O., Shevchenko A., Cherneha A., Minakova Y., Mozhechuk L. Anti-Corruption Legislation of Certain Member States of the European Union: Theory and Practice. *Pakistan Journal of Criminology*. 2023. Vol. 15, № 01. P. 31-48.
6. Головка О. М. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики : моногр. Київ : АртЕк, 2019. 168 с.
7. Добробог Л. М. Систематизація законодавства: актуальні питання. *Правові новели*. 2023. № 5. С. 89-94.
8. Кулініч О. О. Колізійні питання захисту прав людини під час збройного конфлікту. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 164-167.
9. Кулініч О. О. Концептуальні підходи захисту прав громадян відповідно до національного та міжнародного права. *Juris Europensis Scientia*. 2023. № 5. С. 126-130.
10. Кучук А. М. Основи теорії правового поліцентризму : моногр. Дніпро: Дніпроп. держ. ун т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 312 с.

11. Лебедєва Ю. В. Організаційно-правові гарантії репродуктивних прав людини в Україні: конституційно-правова характеристика. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. Спеціальний випуск № 2 «Права людини та правоохоронна діяльність в умовах воєнного стану». С. 95-103.

12. Мінакова Є. В. Інституційна система забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб в умовах воєнного стану: теоретичні та правові аспекти. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 12 (26). С. 169-181.

13. Орлова О. О. Каткування, нелюдське та таке поводження чи покарання, що принижує людську гідність: розмежування понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 62-68.

14. Орлова О. О. Визначення складових доктрини «мінімального рівня жорстокості» як критерію виокремлення каткування від нелюдського або такого, що принижує гідність поводження чи покарання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 72-79.

15. Чепік-Трегубенко О. С. Верховенство права у формуванні державної політики у сферах національної безпеки і оборони: теоретико-методологічний аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. Спеціальний випуск № 2 (121). Держава і право України в умовах воєнного стану. С. 183-188.

16. Чепік-Трегубенко О. С. Принцип верховенства права: доктрина та судова практика. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3. С. 121-127.

Інтернет-ресурси:

1. <https://www.echr.coe.int/home> – Офіційний веб-сайт Європейського суду з прав людини (European Court of Human Rights).

2. <https://coe.mfa.gov.ua/posolstvo> – Офіційний веб-сайт Офіційного Представництва України при Раді Європи.

3. <https://minjust.gov.ua/> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.

4. <http://portal.rada.gov.ua/> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

5. <https://khpg.org/> – Інформаційний портал Харківської правозахисної групи.

6. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

**Завідувач кафедри
теорії держави та права**

Ольга КУЛІНІЧ

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

[illegible]